

M U
H O

KUD v/Kultur - og likestillingsminister Anette
Trettebergstuen

KLD v/Klima - og miljøminister Espen Barth Eide

Kopi: Norges Museumsforbund

Vestland Fylkeskommune

Stortingets Familie- og kulturkomité

Osterøy kommune

Alver kommune

Kulturdirektoratet

Bergen, 19.01.2023

**Usikkerhet knyttet til museenes muligheter til å søke tilskudd fra Post 71
- Hvem har ansvaret for kulturmiljø på museum?**

Museumssenteret i Hordaland (MUHO) forvalter Havrå, fredet som det første kulturmiljøet i Norge i 1998, og Lyngheiseret, et kompetansesenter for kystlynghei, en truet naturtype i Norge. Til sammen forvalter vi 3600 dekar kulturlandskap.

Vi mottar årlige tilskudd til forvaltning fra KLDs tilskuddsordning post 71 og har gjort dette siden Havrå ble fredet. Midlene fra Post 71 er bærebjelken i forvaltningen av kulturlandskapene på både Havrå og Lyngheiseret og utgjør i 2022 ca kr. 2,6 millioner. Midlene brukes til lønn.

KLDs tilskuddsordninger ble forskriftsfestet med virkning fra 1. september 2021. For post 71, tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap ble det i forskriftsutkastet foreslått formuleringer som ville hindre museene i å søke støtte fra denne posten. MUHO ba i august 2021 om en klargjøring fra KLD og KUD om hvor ansvaret for kulturlandskap på museum skal ligge, og endelig vurdering omkring forskriftsfesting.

Museumssenteret i Hordaland
Salhusvegen 201
5107 Salhus

post@muho.no
55 25 10 80

Org. nr. 971 349 743

muho.no

M U H O

KLD/KUD skriver i svar til oss 14. oktober 2021; *Forslaget møtte mye motstand i høringsrunden, blant annet fordi en slik begrensning ville være i strid med den praksis som hadde utviklet seg i enkelte fylker. Samtidig hadde departementet, ved oppstart av arbeidet med forskriftsfesting, lagt til grunn at forskriftene ikke skulle endre eksisterende tilskuddspraksis vesentlig. På denne bakgrunn gjorde Klima- og miljødepartementet en ny vurdering, og i den endelige forskriften om tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, er høringsutkastets forslag til avgrensinger på dette punktet strøket.*

Forskriftsfesting skulle ifølge KLD/KUD ikke endre eksisterende praksis knyttet til tildelinger fra post 71 i vesentlig grad.

I forslag til Statsbudsjett for 2023 har KLD likevel lagt opp til å redusere museenes muligheter for tilskuddsmidler fra statsbudsjettet sin post 71, med formuleringen;

«Prop. 1 S KLD - Ny avgrensning post 71:

«I overkant av 10 mill. kr vert gjevne som tilskot til museum i 2021. Omfanget av tilskot til museum skal ikkje auke.»

Riksantikvaren (RA) skriver følgende om post 71 i sin evalueringsrapport fra høsten 2022. *«Hensikten med tilskuddsordningen er å gi støtte til privatpersoner som eier fredede bygg. Museer forstår vi som organisasjoner som driver profesjonell museumsvirksomhet og som mottar offentlig driftsstøtte som museer. Det er Riksantikvarens oppfatning at disse ikke kan motta tilskudd innenfor forskriften for post 71.»*

Det er således ikke samsvar mellom det som ble skriftlig formidlet til oss i oktober 2021 og uttalelsene fra KLD og Riksantikvaren i 2022. Samt at det er diskrepans mellom uttalelsene fra KLD og Riksantikvaren om museene og post 71. Hvordan skal vi forstå dette og hvordan skal vi forholde oss i fremtiden? Om praksis endres vil dette avgrense vår mulighet til å søke om tilskudd til forvaltning av fredete kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap, og forvaltningen/skjøtselen ved våre to museumsavdelinger i MUHO vil kollapse.

Vi finner det derfor nødvendig å få avklart hva som skal være retningslinjer for post 71, og i tillegg ansvarsforhold og virkemiddelbruk mellom KLD og KUD. Dette for å sikre ivaretagelse av fredete kulturmiljø og landskap som forvaltes av museene i det nasjonale museumsnettverket. Vi står i fare for å falle mellom to stoler, med det resultat at vi mister bærebjelken i finansieringen av samlingsforvaltningen ved Havrå og Lyngheiseret.

Praksisen for tildeling av tilskudd fra post 71 ble i sin tid etablert av Riksantikvaren og videreført av fylkene etter hvert som de overtok ansvaret.

Vi mener også at en begrensning av museenes mulighet til å søke midler fra post 71 heller ikke følger opp intensjonen i Museumsmeldingen hvor også museene beskrives som en viktig del av kulturminnevernet.

M U H O

Vi ber om å få informasjon om denne saken har vært diskutert i «Departementenes kulturarvforum» og om det foreligger noen konklusjon eller anbefalinger knyttet til en slik diskusjon.

Vi mener uansett at museumsstiftelsers antikvariske merkostnader knyttet til fredete kulturminner og kulturmiljø må sees som en lovfestet rett, jf. kml § 15a, fjerde ledd, der eier skal kompenseres, helt etter delvis, av 100% statlige ordninger.

Vi står midt i en klima- og naturkrise og FN fastholder at det er viktigere enn noen gang å ta vare på truede naturtyper, unike kulturlandskap og kunnskap om matproduksjon basert på lokale ressurser. Arbeidet på Havrå og Lyngheisenteret er i realiteten å forvalte praktisk og teoretisk kunnskap om hvordan en produserer mat og virke, basert på forholdene på Vestlandet. Vi ivaretar også en svært viktig oppgave ved å opprettholde det biologiske mangfoldet, bidrar med arter til levende genbanker for kulturplanter, husdyr og annet liv. De to avdelingene er viktige arenaer for forskning omkring klimarelaterte spørsmål.

Vi ber om et møte med politisk ledelse i de to departementene for å få klarhet i situasjonen for museet knyttet til problemstillinger rundt regelverk, virkemidler og ansvarsforhold for fredete kulturmiljø og forvaltning av viktige kulturlandskap på museum.

Sara Sekkingstad
Styreleder
MUHO

Elisabeth Halvorsen
Direktør
MUHO

Det kongelige klima- og miljødepartement
Det kongelige kulturdepartement

Museumssenteret i Hordaland
Salhusvegen 201
5107 SALHUS

Deres ref

Vår ref

Dato

20/2747-102

14. oktober 2021

Kulturlandskap og museer, endringer i forskrift

Departementene viser til brev fra Museumssenteret i Hordaland (MUHO), datert 13. august 2021.

Dere er i brevet opptatt av den framtidige finansieringen av skjøtselen av landskapet ved Lyngheisenteret på Lygra og Havrå på Osterøy. Dere viser til at Klima- og miljødepartementet, i arbeidet med forskriftsfesting av tilskuddsordninger, vil vedta endringer som gjør at MUHO ikke lenger kan søke tilskudd fra post 71 Freda kulturminne i privat eige, kulturmiljø og kulturlandskap. Dere peker på at dere i så fall vil miste halvparten av tilskuddene til landskapskjøtselen for Lyngheisenteret og Havrå. Tilskuddene fra post 71 utgjør i 2021 rundt 2,7 millioner kroner.

KLD sine ordninger

KLDs tilskuddsordninger ble forskriftsfestet ved kongelig resolusjon 13. august, og trådte i kraft 1. september 2021. Når det gjelder post 71, tilskudd til freda kulturminne i privat eige, kulturmiljø og kulturlandskap het det i forskriftsutkastet som ble sendt på høring 27. oktober 2020, § 3 annet ledd at: «*Det gis ikke tilskudd til kulturminner og kulturmiljøer i statlig, kommunalt eller fylkeskommunalt eie. Det gis heller ikke tilskudd til selskap, stiftelser og andre juridiske personer hvor stat, kommune eller fylkeskommune har majoritet i styret, eller dersom eierskapet til kulturminnet faller tilbake til stat, kommune eller fylkeskommune ved oppløsning av selskap eller stiftelse*». Forslaget møtte mye motstand i høringsrunden, blant annet fordi en slik begrensning ville være i strid med den praksis som hadde utviklet seg i enkelte fylker. Samtidig hadde departementet, ved oppstart av arbeidet med forskriftsfesting, lagt til grunn at forskriftene ikke skulle endre eksisterende tilskuddspraksis vesentlig.

På denne bakgrunn gjorde Klima- og miljødepartementet en ny vurdering, og i den endelige forskriften om tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, er høringsutkastets forslag til avgrensinger på dette punktet strøket.

Som i tidligere budsjettvedtak og tilskuddsregelverk er private eiere og forvaltere av fredete kulturmiljø tilskuddsordningens målgruppe, og skal prioriteres. Dette fremgår nå av forskriftens formålsbestemmelse i § 1, og de føringer om prioriteringer forskriften gir i § 7. Landskap omfattes av forskriftens kulturmiljøbegrep, jf. Meld. St. 16. (2019-2020), Nye mål i kulturmiljøpolitikken – Engasjement, bærekraft og mangfold. Den faglige skjønnsutøvelsen for å oppnå forskriftens formål og føringer, ligger nå hos fylkeskommunene og Sametinget ved fordeling av tilskuddsmidlene. Riksantikvaren er klageinstans, jfr. forskriftens § 15.

Havrå inngår i ordningen Utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL). Dette er et spleiselag mellom landbruks- og miljøforvaltningen. Gjennom denne ordningen gis det blant annet midler til skjøtsel av landskapet. Ordningen forvaltes av kommunen.

For både Lyngheisenteret og Havrå er det også andre tilskuddsordninger som kan være relevante. Det er flere tilskuddsordninger knyttet til naturmangfold som det kan være aktuelt for museer å søke om midler fra for eksempel Tilskot til naturarv og kulturlandskap (kap. 1420, post 81) og Tilskot til trua arter og naturtyper (kap 1420, post 82).

MUHO må imidlertid på lik linje med andre søkere, konkurrere om de tilgjengelige tilskuddsmidlene. Vi gjør oppmerksom på at MUHO ikke kan motta dobbelt tilskudd til samme tiltak. Dere kan for eksempel ikke motta midler til tiltak som dere allerede har mottatt tilskudd for over UKL. Vi anbefaler derfor MUHO til å ta kontakt med statsforvalteren i Vestland for mer informasjon om aktuelle tilskuddsordninger for å ivareta naturmangfold/landskapsskjøtsel.

KUD sine ordninger

Kulturdepartementet yter driftstilskudd til en rekke museer, deriblant Museumssenteret i Hordaland, som har mottatt et tilskudd for 2021 på kr 13 280 000. Tilskuddet er bevilget under kap. 328, post 70, jf. Prop. 1 S (2020-2021) for Kulturdepartementet og Innst. 14 S (2020-2021).

Museene som mottar driftstilskudd fra Kulturdepartementet er forventet å ha kvalitet i alle ledd, men har en faglig fri stilling og forventes å prioritere midlene fritt innenfor rammene av museets egne vedtekter og ansvarsområder.

Som det framgår av tilskuddsbrevet fra Kulturdepartementet av 19. desember 2020, bygger klima- og miljøpolitikken til regjeringen på at alle samfunnsaktører har et selvstendig ansvar for å legge miljøhensyn til grunn for aktivitetene sine og for å medvirke til at de nasjonale klima- og miljømålene oppnås. Tilskuddsmottakeren bør vurdere aktuelle klima- og miljøtiltak innenfor sin virksomhet.

Vi gjør oppmerksom på at institusjoner som mottar årlig driftstilskudd fra Kulturdepartementet skal som hovedregel ikke få tilskudd fra Norsk kulturfond.

Med hilsen

Mathys Truyen
Avdelingsdirektør i
Klima- og
miljødepartementet

Stein Sægrov
Avdelingsdirektør i
Kulturdepartementet

Kopi

Kulturdepartementet
Riksantikvaren

M U
H O

Kultur- og likestillingsminister
Abid Raja

Klima- og miljøvernminister
Sveinung Rotevatn

[Dykkar ref.]

[Vår ref.]

Bergen, 13.08.2021

Kulturlandskap på museum: Endringer i forskrift kan true videre forvaltning av kulturlandskapene på museum. Hvem har ansvar?

Museumssenteret i Hordaland (MUHO) forvalter Havrå, som er det første fredete kulturmiljøet i Norge, og Lyngheiseret, et kompetansesenter for kystlynghei, til sammen 3500 dekar med kulturlandskap. Museets ansatte har praktisk og akademisk kompetanse på forvaltning av førindustriell gårdsdrift og lynghei. Denne kompetansen og anleggene vi drifter, er viktige og har relevans for arbeidet med samfunnsikkerhet. Blant annet er kunnskapen viktig for Norges matsikkerhet fordi den støtter opp om biomangfold og beskyttelse av gamle arter. Kunnskap om forvaltning av kystlyngheiene kan bidra inn i arbeidet med forebygging av brann i ulike kulturlandskapstyper.

Museumssenteret i Hordaland står nå i fare for å miste de viktigste tilskuddene til forvaltning av kulturlandskapene.

Klimarapporten FN nylig publiserte understreker klima- og miljøutfordringene verdenssamfunnet står ovenfor. I lys av dette er viktigheten av å sikre en forvaltning av truede naturtyper og praktisk kompetanse knyttet til skjøtsel, sentral. MUHO forvalter slike

Museumssenteret i Hordaland
Salhusvegen 201
5107 Salhus

post@muho.no
55 25 10 80

Org. nr. 971 349 743

muho.no

M U H O

landskapstyper og rødlistede arter som inngår i nasjonale handlingsplaner. Gjennom tradisjonell skjøtsel, og bruk av nedarvet kunnskap om matproduksjon basert på stedeegne ressurser, tar vi vare på disse verdiene for fremtiden. Havrå og Lyngheisenteret har vært i kontinuerlig drift og produsert mat siden bronsealderen. Med dagens klimautfordringer og tap av kulturmangfold, ivaretar vi med våre kulturlandskap en svært viktig oppgave med å opprettholde det biologiske mangfoldet. Vi bidrar også med arter til levende genbanker for kulturplanter, husdyr og annet liv.

Nyere forskning viser at de gamle naturtypene med tradisjonell måte å drive på er robuste mot klimaendringene. Det er derfor viktig å ta vare på denne type matproduserende landskap med tilknyttet kunnskap og erfaringer, fordi det kan være en del av løsningen for morgendagens utfordringer. Ikke minst gjelder dette i forhold til selvberging og matsikkerhet.

Kulturlandskapene til MUHO representerer derfor ikke bare fortiden, men er også en del av den grønne fremtiden.

Museets drift av kulturlandskapene er avhengig av at museet hvert år søker om og mottar midler fra en rekke finansieringskilder. I motsetning til tradisjonell samlingsforvaltning i museene, jobber museet med "levende samlinger", planter og dyr. Det vil si at det kreves kontinuerlig drift gjennom hele året. Forutsigbarhet og langsiktighet er avgjørende for å sikre verdiene og opprettholde kompetansen.

I forbindelse med Klima- og miljødepartementets arbeid med forskriftsfesting av tilskuddsordninger er det foreslått endringer som gjør at MUHO ikke lenger kan søke tilskudd fra post 71. Dette vil få dramatiske følger for driften av Havrå og Lyngheisenteret og det betyr at MUHO mister halvparten av tilskuddene til forvaltning av de "levende samlingene". Tilskuddene fra post 71 utgjør i 2021 ca. kr. 2,7 millioner.

I sitt svar av 31. mai, kan KLD ikke gi endelig sluttdato for prosessen med forskriftsfesting: *"Som tidligere meddelt legger vi opp til at forskriftene skal tre i kraft slik at de kan legges til grunn ved søknader om tilskudd for 2022."* MUHO har ansvar for ansatte som skal lønnes og det setter MUHO i en svært krevende og uforutsigbar situasjon dersom man har så stor usikkerhet om når man kan forvente avklaring om når forskriften kommer, for å få svar på om museet kan søke tilskudd til forvaltning av kulturlandskapene.

Vi ønsker snarlig dialog med Kultur- og likestillingsdepartementet og Klima- og miljødepartementet om framtidig finansiering av forvaltningsoppgaver knyttet til kulturlandskapene. Det er nødvendig for å avklare i hvilket departement ansvaret for tilskudd til forvaltningen av våre kulturlandskap, Havrå og Lyngheisenteret, skal ligge.

**M U
H O**

Vi ønsker samtidig å invitere ministrene til Havrå og Lyngheisenteret slik at de selv kan få bedre innblikk i arbeidet, og hvilken samfunnsrelevans dette har.

Med vennlig hilsen

Elisabeth Halvorsen

Direktør

Museumssenteret i Hordaland

Kopi:

Stortingets Familie- og kulturkomitè

Vestland Fylkeskommune

Statsforvaltaren i Vestland

Bergen kommune

Alver kommune

Osterøy kommune

Museumsforbundet

Klima og miljødepartementet

Salhus, 25.11.2020

Høringsuttalelse til Klima og miljødepartementets forskriftsfesting av tilskuddsordninger

Forslaget til forskriftsfesting av tilskuddsordninger under KLD vil med de foreslåtte formuleringer kunne få store konsekvenser for Museumssenteret i Hordaland (MUHO). Vi forvalter det tekniske og industrielle kulturminnet Salhus Tricotagefabrik som er et av de 15 anleggene i det nasjonale bevaringsprogrammet, sammen med det fredede kulturlandskapet Havrå og det nasjonalt viktige lyngheilandskapet på Lyngheisenteret. Disse kulturminnene mottar tilskudd fra ordningene under KLD i dag. Skulle tilskuddene til disse anleggene falle bort, vil det sette forvaltningen under sterkt press, og årtier med grundig, uerstattelig og faglig forankret arbeid gå tapt.

Vi mener at forslaget som ligger til grunn fra Klima- og miljødepartementet reiser flere spørsmål, både knyttet til forståelse av formuleringene i forskriften og de potensielt uheldige utslagene den gir. Det er allerede søkt midler fra ordningene for 2021, med frist 1. november. Vi foreslår at forskriften for 2021 bør være i tråd med departementets egne formuleringer i forslaget til statsbudsjett for 2021.

Formålet med forskriftsfesting av tilskuddsordningene

Formålet med forskriftsfesting av tilskuddsordningene fremgår av punkt 1 i høringsnotatet: "*I forslag til forskrifter er hovedinnholdet i dagens tilskuddsordning uendret, det vil si at formål for ordningene, målgruppe, tildelingskriterier og rapporteringskrav i hovedsak er de samme som før*" (vår understrekning). Det gjentas i punkt 3 at "*hovedinnholdet i dagens tilskuddsregelverk [er] uendret.*" Det samme følger av punkt 4: "*Forslagene som fremmes i dette høringsnotatet er en forskriftsfesting av gjeldende tilskuddsordninger, og i tråd med krav i økonomiregelverket i Staten*" (vår understrekning).

Til tross for dette er realiteten i forslagene til forskrift om tilskudd til fredete kulturminner i privat eie § 3 annet ledd og forskrift om tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner § 4

annet ledd at det innføres en vesentlig innskrenking i tildelingskriteriene. Det foreslås – i strid med gjeldende tilskuddsordninger og uten nærmere begrunnelse – å innføre et forbud mot å gi tilskudd til "*stiftelser [...] hvor stat, kommune eller fylkeskommune har majoritet i styret*".

Videre burde det fremgått av høringsnotatet hvorfor man ser stat, kommune eller fylkeskommune som én enhet, til tross for at de etater og institusjoner som oppnevner styremedlemmene kan ha motstridende interesser i spørsmål som gjelder forvaltningen av kulturminnet. Universitetet vil for eksempel ofte ha høyt fokus på forskning, mens en kommune i større grad kan tenkes å ville prioritere offentlighetens tilgang til kulturminnet.

Vi mener den foreslåtte innskrenking i tildelingskriteriene mangler en begrunnelse i høringsnotatet. Av den grunn er det utfordrende for høringsinstansene å forholde seg til dette forslaget på høringen. Forslaget om innskrenking bør derfor fjernes fra forskriftene, eller sendes ut på ny høring med en begrunnelse.

Styrets sammensetning

Etter forslaget til forskrift om tilskudd til fredete kulturminner i privat eie § 3 annet ledd og forskrift om tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner § 4 annet ledd kan det som nevnt ikke gis tilskudd til "*stiftelser [...] hvor stat, kommune eller fylkeskommune har majoritet i styret*."

Vi mener at stiftelser bør unntas fra dette vilkåret. Styret i en stiftelse skal først og fremst sørge for at stiftelsens midler disponeres i tråd med det vedtektsfestede formålet, jf. stiftelsesloven § 30 tredje ledd. Stiftelsens etterlevelse er underlagt Stiftelsestilsynets kontroll. Rettslig sett er det en svært snever adgang til å endre stiftelsens formål, i tillegg til at en formålsendring må foretas eller godkjennes av Stiftelsestilsynet, jf. stiftelsesloven §§ 46 til 51.

En stiftelse er videre et selvstendig og selveiende rettssubjekt, jf. stiftelsesloven §§ 2 og 3. Med selvstendighetskravet menes "*at en stiftelse skal være selvstendig i forhold til opprettere, de som blir tilgodesett av stiftelsen og andre*."¹ Det springende punkt vil være "*om stiftelsens kapital forvaltes uten for tett oppfølging av oppretteren, destinatarene eller andre*."² Det ligger følgelig i stiftelsens natur at stiftelsens styre ikke skal påvirkes av tredjepersoner, herunder de som oppnevnte styremedlemmene.

De ovennevnte skrankene for styremedlemmenes myndighet samt det faktum at stiftelser er selvstendige og selveiende rettssubjekter medfører at en stiftelse ikke er kontrollert av det offentlige selv om stat, kommune eller fylkeskommune til sammen utnevner majoriteten av styremedlemmene.

1 Ole Gjems-Onstad, *Valg av selskapsform*, 2. utg., Gyldendal Akademiske 2013, s. 133

2 Geir Woxholth, *Stiftelser etter stiftelsesloven 2001*, Gyldendal Akademiske 2001, s. 145

M U H O

Av mindre betydning, men likevel klargjørende, vil vi påpeke at betegnelsen "*har majoritet i styret*" er noe upresis. Hvis det siktes til rett til å "*utpeke*" styrets medlemmer, bør dette fremgå av forskriftens ordlyd.

Etter forslaget til forskrift om tilskudd til fredete kulturminner i privat eie § 3 annet ledd og forskrift om tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner § 4 annet ledd kan det ikke gis tilskudd til "*stiftelser [...] eller dersom eierskapet til kulturminnet faller tilbake til stat, kommune eller fylkeskommune ved oppløsning av selskap eller stiftelse.*" Hvis dette forstås å gjelde ved at det er vedtektsfestet å skulle/kunne skje ved oppløsning, vil dette punktet ramme mange museer og andre som forvalter nasjonale kulturminner. For MUHO sin del ville det kunne utelukke tilskudd til Salhus Tricotagefabrik som er i museets eie. Havrå og Lyngheisenteret er eid av eierstiftelser. Dette punktet bør derfor fjernes fra forskriften.

Den foreslåtte avgrensningen rammer vilkårlig og vil gi uheldige utslag

Den foreslåtte avgrensningen mot stiftelser hvor stat, kommune eller fylkeskommune «har majoritet» i styret, vil ramme ulike stiftelser vilkårlig og gi uheldige utslag.

Det er ikke uvanlig at kulturminner i privat eie og tekniske og industrielle kulturminner tidligere har tilhørt det offentlige før det senere ble avhendet til privat eie i form av stiftelser som har til formål å forvalte disse kulturminnene. Hvorvidt det under opprettelsen av stiftelsen ble bestemt at offentlige organer skal stå for oppnevningen av et visst antall styremedlemmer, og i tilfelle hvor stor andel av det totale styret dette utgjør, vil ofte være en "automatisk" følge av *tidligere* eierskap. Stiftelser med tilsvarende formål innenfor samme tilskuddspost kan ha svært ulik bredde i styresammensetningen. Utkastet til nye forskrifter vil derfor ramme de stiftelsene som tilfeldigvis har en majoritet av statlig, kommunalt eller fylkeskommunalt oppnevnte styremedlemmer urimelig hardt. Forslaget om avgrensning bør fjernes.

Sammenhengen mellom 4 første ledd og annet ledd første punktum i forskrift om tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner

Forslaget til ny § 4 i forskrift om tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner lyder som følger:

"Private, kommunale og fylkeskommunale eiere og forvaltere av tekniske og industrielle kulturminner kan motta tilskudd.

Det gis ikke tilskudd til kulturminner og kulturmiljøer i statlig, kommunalt eller fylkeskommunalt eie. Det gis heller ikke tilskudd til selskap, stiftelser og andre juridiske personer hvor stat, kommune eller fylkeskommune har majoritet i styret, eller dersom eierskapet til kulturminnet faller tilbake til stat, kommune eller fylkeskommune ved oppløsning av selskap eller stiftelse."

Etter første ledd legger vi til grunn at hovedregelen er at private, kommunale og fylkeskommunale eiere av tekniske og industrielle kulturminner kan motta tilskudd. Det samme gjelder private, kommunale og fylkeskommunale forvaltere av tekniske og industrielle kulturminner.

**M U
H O**

Annet ledd første punktum gjør så unntak for kulturminner i kommunalt, fylkeskommunalt eller statlig eie. Det gjøres imidlertid ikke unntak for kulturminner som forvaltes av kommunale, fylkeskommunale eller statlige juridiske personer, såfremt kulturminnene eies av en annen juridisk enhet, typisk et privat eid selskap eller en stiftelse.

Vår forståelse er derfor at tilskudd kan tildeles til følgende grupper (såfremt kulturminnet ikke er kommunalt, fylkeskommunalt eller statlig eid og vilkårene i annet ledd annet punktum er oppfylt):

- Private eiere av tekniske og industrielle kulturminner
- Private forvaltere av tekniske og industrielle kulturminner
- Kommunale forvaltere av tekniske og industrielle kulturminner
- Fylkeskommunale forvaltere av tekniske og industrielle kulturminner

Med vennlig hilsen

Elisabeth Halvorsen

Direktør

MUHO

Sara Sekkingstad

Styreleiar

MUHO